

ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁS

MELLÉKLET

ÖMKi
Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézet
Research Institute of Organic Agriculture
Forschungsinstitut für biologischen Landbau
PARTNER OF FIBL SWITZERLAND

Tájfajta paradicsomok és hazai nemesítésű rezisztens burgonyafajták szerepe és jelentősége a hazai ökológiai agrobiodiverzitásban

Az ÖMKi 2012. augusztus 7-8. között fenti címmel rendezett térségi fórumot gyakorló biogazdálkodóknak és lelkes érdeklődőknek. A négy helyszínen zajló kétnapos rendezvényen a 2012-ben indult *on-farm* programunkat és annak első eredményeit ismerhette meg a közönség.

A Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat által támogatott térségi fórum első napján a különleges paradicsom tájfajták természetessége és piaci megítélése játszotta a főszerepet. A helyszínt két *on-farm* partnerünk, a Budapesti Corvinus Egyetem Soroksári Kísérleti Üzem és Tangazdasága valamint a Hunnia Fruct Kft. dunavarsányi telephelye biztosította.

Dr. Drexler Dóra, az ÖMKi ügyvezetője köszöntötte a résztvevőket majd Kollár Zsuzsanna, a Növényi Diverzitás Központ munkatársa tartott a szakmabelieknek érdekesítő, képekkel rendkívül gazdagon illusztrált előadást „A magyar paradicsom tájfajták változatossága, jelentősége és megőrzési lehetőségei” címmel. Megdöbbentő adat, hogy az 1959-ben alapított és a világ 13. legnagyobb mezőgazdasági génbankjaként számon tartott Tápiószelvi Génbank 360 nemzetségi 1103 fajtájának több mint ötvenezer unikális szaporítóanyag-tételét őrzi, melyek közül körülbelül 2000 paradicsom tétel. Innen került ki az a 24 közép-magyarországi régióból származó tájfajta paradicsom, amelyek

kísérleti körülmények közötti vizsgálatával a soroksári helyszínen Csambalik László, az ÖMKi PhD ösztöndíjasa foglalkozik.

Az előadást az Ökogaárdok Társasága bemutatása, valamint a paradicsom tájfajta-kísérlet megtekintése követte. Majd az *on-farm* programban résztvevő biogazdálkodók tartottak kóstolóval egybekötött konzultációt a fajtákkal

szerezett első tapasztalataikról. Délután a résztvevők megtekintették a szintén *on-farm* program résztvevő Hunnia Fruct Kft. dunavarsányi telephelyét, ahol Brencsák József cégtulajdonos bemutatta az ökológiai mezőgazdasági fejlesztéseiket, és a résztvevők szakmai előadásokat hallhattak a tájfajták kialakulásáról, a paradicsomnemesítésről, valamint a magfogatás és továbbszaporítás kérdéseiről.

A második nap apropóját az ÖMKi burgonya *on-farm* programja adta, amelynek keretében idén 13 résztvevő biogazdaságban próbálták ki a legjelentősebb burgonyabetegségekkel szemben ellenálló, magyar nemesítésű burgonyafajtákat, és hasonlították őket össze a hazai piacon egyébként meghatározó külföldi fajtákkal. A program két helyszínét a kísérletekben részt vevő Szent István Egyetem Babatvölgyi Biokertészeti Tanüzeme és Gódor Antal biogazdasága adta. A Pannon Egyetem Agrártudományi Centrum Burgonyakutatási Központ igazgatója, dr. Polgár

Zsolt vezetésével a résztvevő gyakorló gazdálkodók szántóföldi szemle során értékelték a kísérleti burgonyaálmányokat. Előadások hangzottak el a burgonya növényvédeleméről, termesztéstechnológiájáról, továbbzaportásáról, gumó és termékértékeléséről, valamint a tesztelt hat keszthelyi nemesítésű fajtát érzékszervi vizsgálat során meg is kóstolhatták a résztvevők. A burgonya *on-farm* programmal a projektgazda ÖMKi és együttműkö-

dő partnerei célja, hogy a kísérleti eredmények tükrében fajtahasználat, termesztéstechnológia és növényvédelem tekintetében ajánlásokat, jó gyakorlatokat fogalmazzon meg a hazai biokrumpli-termesztők számára.

Dezsény Zoltán
dr. Drexler Dóra
ÖMKi

Permakultúra – magas fokon

A permakultúras kert megtervezése a kertészeti szakma magasiskolája: a természet építőelemeinek alapos ismeretét és a szerves-szervetlen alkotók közötti sokrétű kapcsolatrendszer átlátását kívánja meg. Dr. Szalay Zita egyetemi docens megfogalmazása szerint „*az élővilág együttműködését használó ökológiai kertgazdálkodás*”. A permakultúras kert első pillantásra egy rendszertelen dzsungelnek tűnik, de valójában az alkotóelemek elrendezése követi a terep morfológiai, geológiai és vízrajzi adottságait. Tudatosan tervez a növények magasságával és növekedési jellegével; igyekszik a rendszer szerves elemévé tenni mind a háziállatokat, mind a hasznos és (számunkra) haszontalan állatokat s magát az embert. Végeredményként az összefüggések kihasználásával olyan környezetet teremt, ami vagy önfenntartó, vagy fenntartása csekély erőfeszítést igényel: nemes egyszerűséggel a „lusták kertje”.

Hazánkban mindeddig csak pár permakultúras kezdeményezés van (pl. Baji Béla kertészmérnök kertje, vagy a BCE Ökológiai Tangazdaságának kialakítás alatt álló erdő-kertje), holott külföldön és a környező országokban a permakultúra már virágzó kertészeti ágazat. 2012. szeptember 12-én egy Grundtvig pályázat keretében lehetőségünk nyílt meglátogatni Csehországban a Lipka Környezeti Nevelési Intézet *Rozmárynek* nevű permakultúras tankertjét.

A kert előtt részletes oktatótábla várja az érdeklődőket

A kert egészébe harmonikusan simul be az állattartásra, zöldségtermelésre alkalmas Zöldház

A kert a 20 éves Intézet második legrégebbi nevelési egysége, ahol rendszeresen tartanak permakultúras tervezési tanfolyamokat felnőttek, természet tudományi és környezeti nevelési programokat gyermekeknek. Emellett a terület, mint pihenőkert is nyitva áll a látogatók előtt.

Számos érdekes ötletet a gyakorlatban valósítottak meg: a ház tetejéről csurgó esővíz egy többlépcsős kis tórendszerrel táplál, amiben mára gazdag vízi élet telepedett meg. A tó körül fűzfák nőnek, vesszejüket a kézműves foglalkozásokhoz használják fel. A közeli erdőből hozott korhadó fatuskón páfrányok telepedtek meg és helyben tanulmányozható a fa lassú lebomlási folyamata. Az erőzőn kített domboldalt három, szelíden lejtő lépcsőre osztották, a lépcsők peremén sorba bogyógyümölcsű bokrokat ültettek az esővíz megfogása érdekében. A kert egyik sarkában alacsony járatot alakítottak ki, melynek tetejére évek óta hordják a hullott faágakat, így már jó magas kupac ad téli szállást a sünöknek és a hasznos rovaroknak, a járat pedig bújócskázásra alkalmas alagúttá változott. A fűszernövény-spirál mellett ágakból kialakított lugasra fut fel a bab. Önálló kis egység a „zöld ház”, melynek tetejét szukkulens növények borítják, oldalára szőlő fut fel. Bent található a nyulak ketrecei. Trágyájuk a házikó napsütöt-

A káoszban rejlő rend – a cseh Rozmárynek permakultúrás kert látképe

te oldalán kialakított télikertbe kerül, ahol az őket tápláló zöldségek termelődnek... és még számtalan ötletes megoldást rejt a környéken is közkedvelt kert.

Ilyen kertben nem létezik hulladék: minden apróság-
 nak és darabnak megvan a maga helye az ökológiai rendszerben. Mind a zöldséges magasságások, mint a gyümölcsfák roskadoznak a terméstől a gondos, „ökológiai” táplálásnak hála. Így maga az ember, mint a rendszert működtető élőlény, bőséges és egészséges élelemhez jut. Remélhetőleg ez a gazdálkodási mód egyre nagyobb teret nyer a hazai kertekben is!

Papp Orsolya
 ÖMKi

Lezajlott a X. Sárközy Péter Tudományos Emlékülés

Szeptember 7-én pénteken, Piliscsabán a Iosephinum épületében rendezte meg a Sárközy Péter Alapítvány a Biokultúráért a jubileumi X. Sárközy Péter Tudományos Emlékülést. Az „Ökológiai gazdálkodás, biokultúra mozgalom a Kárpát-medencében” mottóval meghirdetett, számos határon túli előadóval és résztvevővel büszkélkedő esemény fővédnöke dr. Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter volt.

A köszöntő beszédet és bevezető előadást dr. Feldman Zsolt, a Vidékfejlesztési Minisztérium helyettes államtitkára tartotta „Az ökológiai gazdálkodás szerepe a vidékfejlesztésben” címmel. Kiemelte, hogy a természeti erőforrásokkal való felelős gazdálkodás a jelenleg ismert és elérhető termelési módok közül az ökológiai gazdálkodásban valósul meg leginkább. A környezeti fenntarthatóságon túlmenően hangsúlyozta a társadalmi és gazdasági fenntarthatóság jelentőségét. Utóbbiak akkor érvényesülhetnek, ha hosszútávon és kifizetődő módon tudjuk megoldani az ökológiai termékek előállítását, forgalmazását és

értékesítését. A hazai biotermék előállítóknak és a belföldi forgalmazóknak nincs könnyű dolguk e tekintetben, hiszen a magyar fogyasztók európai összehasonlításban rendkívül érzékenyek, és a fogyasztói tudatosság mértéke a lakosság egészét tekintve meglehetősen alacsony. A helyettes államtitkár hangsúlyozta, hogy a stabil belső piac kialakulásához Magyarországon is szükség van egy bővülő egészségtudatos fogyasztói rétegre. Ennek megteremtéséhez önmagában nem elégséges, hogy ma már léteznek ökológiai minősítéssel rendelkező, magas minőségű hazai termékek, de szükséges biztosítani azok kényelmes elérhetőségét, megfelelő kiszerezését és csomagolását is a vásárlók számára. Szintén nagyon fontos a fogyasztói tájékoztatás fejlesztése, a biogazdálkodással és a bioélelmiszerekkel kapcsolatos hiteles ismeretek minél szélesebb körben való terjesztése, a pozitív, ösztönző hangvételű üzenetek eljuttatása az emberekhez.

A szakpolitikus véleménye szerint a VM és az egyéb közigazgatási szervek egyik elsődleges feladata, hogy lebontsa a termelők és a fogyasztók között feszülő adminisztratív akadályokat, megkönnyítse a közvetlen értékesítést. Ahol a fizetőképes kereslet adott – jellemzően nagyobb városokban – ott célszerű a termelői biopiacok létrehozása. Dr. Feldman Zsolt szerint vannak még egyéb, eddig kellőképpen ki nem aknázott értékesítési csatornák is, mint például az internetes kereskedelem, vagy az áruházláncokba történő beszállítás, ami további lehetőséget kínál a biotermékek értékesítésére. Ezekhez azonban nélkülözhetetlen a gazdálkodók közötti összefogás, az egységes minőségű, kellő méretű árualap megteremtése, és a közös érdekérvényesítő-képesség növelése.

Az előadás összegzéseként a helyettes államtitkár elmondta, hogy bár sok a megoldandó feladat, de az ágazat szereplői összefogással és közös munkával képesek lehetnek ezeknek megfelelni. A kisebb gazdálkodók támogatásával és az itthon sokak által tapasztalt nehézkes adminisztrációval kapcsolatos hallgatói kérdésre válaszként elmondta, hogy például Ausztriában szinte minden gazdálkodó Termelői Csoport vagy Gazdaszövetkezet tagja, és ezek a szervezetek foglalkoztatnak olyan munkatársat, aki minden tag számára – illetve helyett – intézi a szükséges adminisztratív kötelezettségeket, így az ilyen jellegű elfoglaltság nem jelent többletterhet a termelőknek.

A biogazdálkodás tudományos alapjaival, hitelességével és egészségre gyakorolt hatásával kapcsolatban dr. Feldman Zsolt hangsúlyozta a hazai kutatás, az egzakt tudományos eredmények fontosságát és szükségességét. Kiemelte, hogy az agrárkormányzat számít az ökológiai mezőgazdaság szakmai és tudományos szervezeteinek együttműködésére, sőt adott esetben szakmai nyomásgyakorlására is, a magyar biogazdálkodás fejlesztési irányainak meghatározásához.

Az Emlékkülés második előadásában dr. Solti Gábortól, a Sárközy Péter Alapítvány elnökétől hallhattunk részletes beszámolót az „*Ökológiai gazdálkodás helyzete Magyarországon*” címmel. Dr. Solti Gábor baljósnek nevezte a hazai állapotokat, hiszen míg Európában az elmúlt évtizedben robbanásszerűen növekedett a biogazdálkodás, addig Magyarországon az ágazat 2004 óta stagnál, sőt az utóbbi néhány évben a minősített területek mérete kismértékben csökkent. A számos statisztikai adatot felvonultató előadásból kiderült, hogy hazánk 1995 és 2000 között a volt KGST országok közül egyértelműen az első helyen állt és vezető szerepet töltött be az ökológiai gazdálkodás és a biokultúra mozgalom terén. Napjainkra az ökológiai művelés alatt álló területek nagysága azonban úgy abszolút, mint a teljes mezőgazdasági területhez viszonyított relatív mértékben is alulmarad a környező országokhoz képest. A helyzetet jól szemlélteti Románia esete, ahol is a biogazdálkodással foglalkozó rendeletet 2000-ben még magyar szakmai segítséggel, a magyar jogszabály alapján alkották meg. A magyarországihoz képest akkoriban lényegesen kisebb bioterület mára közel tizenötszörösére növekedett és napjainkra jelentősen fölülmúlja a hazai bioterületek méretét.

Mindeközben itthon a biokultúra mozgalom ellaposodott és számos termelő felhagyott a biogazdálkodással, amelynek okait a Sárközy Péter Alapítvány elnöke, a Magyar Biokultúra Szövetség egykori vezetője szerint feltétlenül vizsgálni és elemezni kell. Dr. Solti Gábor elsődleges feladatnak nevezte az ökológiai termelés, feldolgozás, oktatás, kutatás, szaktanácsadás fejlesztését és idézte a Nemzeti Vidékstratégia célkitűzését: 2020-ra 350 ezer hektárra kell növelni a hazai ökológiai gazdálkodásba vont területek nagyságát. Az előadó szerint a jelenlegi helyzet hathatós javulásához és a kitűzött területi célhoz vezető megoldások között szerepel egy erős, az egész Kár-

pát-medencére kiterjedő biokultúra mozgalom újjászervezése. Együttal utalt a Kárpát-medencei Ökogaedálkodók Szövetsége (KÖSZ) 2011-es megalapítására, mely ezt hivatott szolgálni. Ezen kívül szükségesnek ítélte a korrekt versenyszellem kialakítását a hazai ellenőrző szervezetek között, a bioélelmiszerekbe, az ellenőrzésbe vetett fogyasztói hit megerősítését, ennek kapcsán az ellenőrző szervezetek állami felügyeletének megszigorítását és a Nemzeti Vidékstratégiaiban ígért ökológiai akcióprogram kidolgozását.

A magyarországi helyzet bemutatását követően a környező országokból érkezett ökogaedálkodó szervezetek vezetői számoltak be a bioágazat Szlovákiában, Romániában, Szerbiában és Ukrajnában tapasztalható fejlődéséről és szervezeteik működéséről.

A büféebédet követően dr. Drexler Dóra, az ÖMKi ügyvezetője tartott előadást az európai biotermék előállítás és értékesítés alakulásáról, valamint az ökológiai kutatás és fejlesztés trendjeiről. Az általánosan tapasztalható gazdasági visszaesés, a több országban megjelenő válsághelyzet ellenére a biotermékek tekintetében az Európai Unióban továbbra is a határozott növekedés és a keresleti piac jellemző. A 2011-ben alapított ÖMKi célja, hogy a hazai ökológiai mezőgazdasági kutatás-fejlesztés erősítésével segítse a magyar biotermelés felzárkózását a nemzetközi trendekhez. A gyakorlatban is alkalmazható tudományos eredmények létrehozásával az ÖMKi egy mindenki által hozzáférhető ökológiai tudásbázis létrehozását célozza és a hazai termelés javulásához járul hozzá. Ezen kívül célja egyfajta „kovász” szerep betöltése is, vagyis a szakmai diskurzus, az együttgondolkodás és a hazai termelők, valamint az érintett kutatóintézmények közötti kommunikáció élénkítése. Az úgynevezett *on-farm* kutatási programon kívül ezeket a célokat szolgálja az ÖMKi honlapján, a www.biokutatas.hu oldalon megtalálható számos információ, valamint az ÖMKi szervezésében megvalósuló szakmai napok, találkozók és konferenciák.

A program folytatásaként beszámolót hallhattunk dr. Havasi Csabától a Kárpát-medencei Ökogaedálkodók Szövetsége (KÖSZ) első évéről (erről bővebben ld. a következő cikkben). A KÖSZ titkára elmondta, hogy a szervezet hozzá kíván járulni a biomozgalom társadalmi bázisának újbóli megerősítéséhez, az országhatárokon átnyúló szakmai kapcsolatok építéséhez és ápolásához. Célzott lobbitevékenységgel pedig az ágazat fejlődéséhez szükséges gazdasági és politikai bázis kiépítéséhez.

A X. Sárközy Péter Tudományos Emlékkülés hagyományosan a Sárközy Péter Emlékérem ünnepélyes átadásával zárult, amelynek 2012-es kitüntetettje Boros Csaba, a Marosvásárhelyi Biokertész Csoport alapítója és tiszteletbeli elnöke. Az elismeréshez ezúton is gratulálunk!

Dezsény Zoltán
dr. Drexler Dóra
ÖMKi

A Kárpát-medencei Ökogazdálkodók Szövetsége (KÖSZ)

A Kárpát-medencei Ökogazdálkodók Szövetségét a Sárközy Péter Alapítvány elnökének kezdeményezésére 2011. szeptember 3-án a Kárpát-medence öt országából tizenegy ökoszervezet alapította meg a IX. Sárközy Péter Tudományos Emlékülés keretében. Az Emlékülést fővédnökként dr. Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter úr tisztelte meg jelenlétével; a Szövetség megalapításának védnökségét Kövér László az Országgyűlés elnöke vállalta magára.

A Szövetség megalakulásával a legnagyobb ilyen típusú ernyőszervezetté vált a Kárpát-medencében. Jelenleg 16 tagja van. A tagok elfogadták a Szövetség fő stratégiai céljait és feladatait, és megkezdték a térség ökogazdálkodási stratégiájának kidolgozását. A Szövetség az egyik legfőbb feladatának tekinti, hogy érdemben közreműködjön a Kormány 2012-2020 közötti Nemzeti Vidékstratégiájának, s ezen belül is leginkább a kárpát-medencei vidékfejlesztési együttműködési, valamint ökológiai gazdálkodási programjának a megvalósításában. A Szövetség alapító okiratában megfogalmazott további kiemelt célok:

- A Kárpát-medence, mint földrajzi, földtani, vízrajzi, ökológiai és kulturális régióban az itt élő emberek és a természeti környezet harmonikus kapcsolatának minden területen történő fejlesztése;
- a Kárpát-medence országaiban tevékenykedő ökogazdálkodási szervezetek összefogása, és a Szövetséget alkotó szervezetek közös érdekeinek megjelenítése, képviselése, védelme az egyes országok és az Európai Unió előtt;
- a Kárpát-medence GMO mentességének biztosítása.

A Szövetség feladatául tűzte ki továbbá a kárpát-medencei ökogazdálkodás helyi sajátosságainak összefoglalását, valamint a tagszervezetek, társult tagok és a kárpát-medencei, európai uniós, valamint a nemzetközi öko- és környezetvédelmi szervezetek közötti kapcsolattartást, együttműködést.

Magyarország kormánya és a Kárpát-medencei magyarság képviselői 2012. február 7-én aláírták a „Vidékfejlesztési együttműködések a Kárpát-medencei határon túli magyarsággal” elnevezésű megállapodást. Az aláírók elkötelezték azíránt, hogy a Nemzeti Vidékstratégia törekvéseit kormányaiknál támogatják, továbbá saját vidékfejlesztési terveik kidolgozását és megvalósítását e stratégiai tervvel összehangolják. A Kárpát-medencei Ökogazdálkodók Szövetsége dr. Fazekas Sándor miniszter úrnak 2012. március 2-án írt levelében kérte a csatlakozását a Kárpát-medencei együttműködési programhoz. A vidékfejlesztési miniszter 2012. augusztus 1-én kelt levelében tájékoztatta a Szövetséget, hogy a csatlakozási eljárást elindította.

A Vidékfejlesztési Minisztérium képviselőjében dr. Faze-

kas Sándor miniszter, a Kárpát-medencei Ökogazdálkodók Szövetségének képviselőjében dr. Solti Gábor elnök 2012. augusztusában stratégiai együttműködési megállapodást írtak alá.

A KÖSZ részt vett a 2012. évi BioFach nemzetközi vásáron, ahol kérte a felvételét az Ökológiai Mezőgazdasági Mozgalmak Nemzetközi Szövetségébe (International Federation of Organic Agriculture Movements, IFOAM). Az IFOAM vezetése visszaigazolta a csatlakozási kérelmet, és az IFOAM elnöke, André Leu aláírásával megküldték KÖSZ tagságáról szóló oklevelet.

dr. Solti Gábor
 KÖSZ elnök
dr. Havasi Csaba
 KÖSZ titkár

A Kárpát-medencei Ökogazdálkodók Szövetségének tagszervezetei (2012. szeptember)

Magyarország

- Sárközy Péter Alapítvány a Biokultúráért
- Csongrád és Térsége Biokultúra Egyesület
- Gaia Alapítvány
- Napvilág Alapítvány
- Üllőparti Gazdaszövetkezet
- Hubai és Társa Kft.
- Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézet (ÖMKi)

Románia, Erdély

- Romániai Biogazdálkodók „Bioterra” Egyesülete
- Kovácsna-megyei Biokultúra Egyesület
- Marosvásárhelyi Biokertész Csoport
- Székelyföldi Biokultúra Egyesület
- SC EKO PROD (Kolozsvar)
- Holtmarosi „Transsylvania” Agrártermelők Szövetsége

Szerbia, Délvidék

- Terra's

Szlovákia, Felvidék

- Biocentrum s.r.o

Ukrajna, Kárpátalja

- Kárpátaljai Biokultúra Egyesület

Gondolatok az AKG program ökológiai gazdálkodás célprogram előírásairól és azok megvalósításáról, valamint a KAP tervezett változtatásairól

A minap egy konferencián az egyik résztvevő gazdálkodó több kérdést is feltett a futó agrárkörnyezet-gazdálkodási program intézkedéseivel és az egyes tanúsító szervezetek előírásaival kapcsolatban. Ellenőrzések során gyakran találkozom ugyanazokkal a kérdésekkel. Sokszor a gazdálkodók számára nem egyértelmű, hogy mi célt szolgálnak ezen intézkedések, esetleg azt a tanulságot szűrik le maguknak, hogy a program alapvető célja a termelési potenciáljuk csökkentése. Pedig ez nem így van.

Valamikor a 90-es években részt vettem egy tanfolyamon, amelyen a talaj stabilitásáról, a talajszerkezetéről, a talaj élővilágáról, a vetésforgó talajra gyakorolt hatásáról volt szó. Jól emlékszem, hogy a résztvevő idősebb gazdálkodók, agrármérnökök (volt, aki mögött már 20 vagy 40 év tapasztalat állt) megdöbbenésére és mélységes megrendülttségére, amikor összeállt bennük a kép: a gazdálkodási gyakorlatuk milyen hatással van a talajra, a gazdaság környezetére, beleértve a helyi közösséget is.

A jelenleg futó AKG program ökológiai gazdálkodás célprogramja több megkötést is tartalmaz a vetésforgóval kapcsolatban. Az AKG előírásai szerint az 5 éves program alatt legfeljebb 3 évben termeszthető őszi búza, szemes kukorica és napraforgó, és legalább 10%-os pillangós részarányt kell tartani. E megkötések célja a vetésforgó változatossá tétele, a talaj védelme, az élőhely-teremtés a hasznos élő szervezetek részére és a biológiai nitrogénmegkötés elősegítése. Az ökológiai melléklet előző két számában épp ezeket a témaköröket jártuk körül. Azt gondolom, hogy az általunk ellenőrzött gazdálkodók nagy részéről elmondható, hogy talajuk jó kultúrállapotban vannak, biológiailag aktívak, több év átlagban is jó terméshozamokat érnek el. Minek köszönhető mindez?

Ellenőrző szervezatként minden évben egy összesítést kell készítenünk az általunk végzett tevékenységekről (mely jelentés egyébként nyilvános és honlapunkon elérhető). A legutolsó éves jelentésünk szántóföldi adatait alább összesítettem.

Az általunk ellenőrzött gazdálkodók 9825 hektárnyi szántóföldi területéből 2718 hektár nagyságú területen pillangós növényt termesztnek. Ez 27%-os arány. Milyen előnyökkel jár a pillangósok ilyen nagyarányú termesztése?

1. Ezek a területek nem gyomosak, mivel az élő pillangósokat többször kaszálják, az egyéves pillangósban (mint például a búkköny) pedig a gyomok megnyurgulnak, és ha virágoznak is, magot már nem tudnak hozni.
2. A pillangósok művelési költsége alacsony. A gazdálkodók időben kevésbé vannak megkötve általuk. Ökológiai gazdálkodás során a legkritikusabb időszak és művelet ugyanis a tavaszi időszakban a mechanikai gyomirtás, amikor pár nap késés is meghatározó lehet egyes növényeknél (pl. kukorica, napraforgó, szója, kertészetek).
3. A pillangósok hozzájárulnak a talaj humuszkészletének megőrzéséhez és gyarapításához, megkötik a légköri nitrogént. A termés értékesítése változatos:

1. Szalastakarmányként, ha van a környéken olyan állattartó telep, amely ezt igényli.
2. Vetőmagként, ami jelentheti akár a vetőmag-termeltetési szerződéssel történő termelést: ne felejtjük el, hogy az ökológiai gazdálkodást szabályzó rendelet értelmében törekedni kell az ökológiai termelésből származó vetőmag termelésére. Lehet saját célra, főnövénynek vagy zöldtrágyának szánt vetőmagot is termelni.
3. Nagy az igény a száraz maghüvelyesek magjára. Az ökológiai módon tartott sertések és baromfik takarmányához ugyan lehet adni konvencionális eredetű szóját, de az ilyen szója a lehetséges GMO-szennyeződés miatt problémás összetevő. Az ökológiai gazdálkodásból, vagy az átállás időszakából származó szója, borsó, lóbab (de akár még a búkköny is) értékes takarmány alapanyag. Sőt az ökológiai gazdálkodást szabályzó rendelet tervezett változtatása szerint az átállás első évéből származó (de az átállás kezdete utáni napon vetett) maghüvelyes már felhasználható ökológiai takarmányban. Ez a piac jellemzően exportpiac, mert sajnos még nincs elegendő olyan hazai öko-állattartó, aki ilyen takarmánykeveréket igényelne.

A másik nagy témakör a BioSuisse svájci védjegyszervezet egyik előírása, amely szerint a gazdaság területeinek egy részét kifejezetten a biodiverzitás növelésének céljait szem előtt tartva kell kialakítani. Ezt a szempontot azért emelem ki, mivel a következő KAP (Közös Agrárpolitika) támogatási időszakának egyik lényeges eleme lesz. Élőhelyeket kell teremteni, amelyek alkalmasak arra, hogy ott a megporzó, ragadozó és parazita rovarok (vadméhek, katicák, zengőlegyek, fűrkészek stb.) alternatív táplálkozási forrásokat találjanak. Továbbá menedéket és táplálékforrást kell biztosítani a kételtűek, hüllők, madarak és emlősök részére. Ilyen élőhelyek például a nem trágyázott, fajgazdag rétek és legelők, kórakások és kőfalak, vetett vadvirágos sávok, árkok, tavak, az erdők és a mezővédő erdősávok, valamint a hosszabb ideig (18 hónap) parlagon hagyott területek. Az a cél, hogy a gazdaság környezetében kialakuljon egy olyan ökológiai folyosó, amelyen a tápláléklánc minden szereplője életteret talál. Ez nem öncélú feladat, hanem hosszútávon a gazdaság környezetének stabilitását szolgálja, amely végső soron pozitívan hat vissza az ökológiai gazdálkodás eredményességére.

Az AKG, illetve más hazai vagy EU támogatás nem jár alanyi jogon. Fontos szem előtt tartani, hogy az AKG nem az intenzív, minél nagyobb volumenű termelést támogató kifizetés. Az Európai Unió azért adja ezt a támogatást, hogy meghatározott gazdálkodási elemeket – amelyek az agrárkörnyezet-gazdálkodás céljait szolgálják – a gazdálkodók beépítsék a termelési rendszerükbe.

Allacherné Szépkuthy Katalin
Hungária Öko Garancia Kft.

Ellenőrzött szántóföldi gazdálkodás (összesen)	9825 ha
Pillangósok (beleértve a pillangós alávetést is, takarmány- és szárazborsó, baltacím, lednek, somkóró)	1110 ha
Szója	463 ha
Lucerna	1078 ha
Egyéb here (vöröshere, tarlóhere, szarvaskerep)	68 ha